

dr hab. Marek Bodziany, prof. AWL
Wydział Nauk o Bezpieczeństwie
Akademia Wojsk Lądowych we Wrocławiu

Wrocław, 15.06.2021

RECENZJA

osiągnięcia naukowego nt.:
**„BEZPIECZEŃSTWO SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W WOJEWÓDZTWIE
WARMIŃSKO-MAZURSKIM”**
oraz dorobku naukowego

dr. Bogdana Chmielińskiego

w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie - podstawa: § 4 ust. 7. Regulaminu przeprowadzenia czynności w postępowaniu habilitacyjnym w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie, stanowiącego załącznik nr 2 do uchwały 63/IV/2019 Senatu Wyższej Szkole Policji w Szczytnie z dnia 17 września 2019 roku w sprawie zasad postępowania przy nadawaniu stopnia doktora w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie i przeprowadzenia czynności w postępowaniu habilitacyjnym w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie

I. SYLWETKA HABILITANTA

Dr Bogdan Chmieliński ukończył studia magisterskie w 1978 roku Wyższej Szkole Pedagogicznej w Olsztynie w 1978 na kierunku historia - specjalność nauczycielska, a także w 1994 roku, studia podyplomowe w zakresie psychologii wojskowej w Akademii Obrony Narodowej. Cztery lata później, w tej samej uczelni obronił doktorat w zakresie nauk wojskowych na temat: „Kształtowanie wartości zawodowych kadetów” pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Jerzego Kunikowskiego. Początek kariery dydaktycznej habilitanta związany jest z jego ostatnim stanowiskiem służbowym w strukturach Sił Zbrojnych RP – kierownika cyklu przedmiotów humanistycznych w Centrum Szkolenia Uzbrojenia i Elektroniki w Olsztynie. Kolejne lata kariery naukowej związane były ze stanowiskami naukowo badawczymi (po 2018 roku – dydaktyczno-badawczymi) w Akademickim Ośrodku Przynależności Obronnej i w Wydziale Prawa i Administracji w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie, a także z pracą nauczyciela akademickiego w ramach umowy zlecenie w Olsztyńskiej Wyższej Szkole im. Józefa Rusieckiego oraz w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie.

Kariera zawodowa dr. Bogdana Chmielińskiego bardzo mocno związana jest regionem, który stał się przedmiotem jego zainteresowania badawczego oraz aktywności w środowisku społeczno-gospodarczym. Pozwala to na wniosek, że aktywność naukowa Habilitanta oparta została nie tylko na wiedzy „zimnej” – czysto teoretycznej, ale co bardzo istotne – na wiedzy „gorącej”, opartej na empirycznym doświadczeniu z problemami społecznymi regionu Warmii i Mazur.

II. OCENA OSIĄGNIĘCIA NAUKOWEGO

Jako podstawę osiągnięcia naukowego Habilitant wskazał monografię pt. „BEZPIECZEŃSTWO SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM”, wydaną w 2020 roku przez Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko - Mazurskiego (ISBN: 978-83-8100-261-5), liczącą 269 stron (wraz z bibliografią). Jej strukturę tworzy wstęp, 5 rozdziałów merytorycznych, zakończenie, bibliografia oraz spisy tabel i rysunków. Sama struktura monografii ma charakter dedukcyjny. W pierwszym rozdziale zaprezentowano teoretyczne podstawy rozważań nad bezpieczeństwem lokalnym. Rozdział drugi prezentuje założenia metodologiczne. W rozdziale trzecim Habilitant identyfikuje zagrożenia dla bezpieczeństwa lokalnego województwa, dokonuje oceny poziomu poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnych mieszkańców Olsztyna i województwa warmińsko-mazurskiego, problemów bezpieczeństwa lokalnego powstających w związku z obecnością wojsk NATO na jego terytorium, a także zagrożeń na pograniczu z Obwodem Kaliningradzkim. Rozdział czwarty podejmuje problem bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terytorium województwa, natomiast piąty dotyczy zagrożeń dla społeczności akademickiej w kampusie studenckim Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Kortowi.

Bibliografię wykorzystaną do opracowania monografii tworzy 59 aktów prawnych i dokumentów resortowych, 217 opracowań (monografii i monografii pod redakcją) i 68 źródeł internetowych. Wstępna ocena bibliografii wskazuje na istotne luki. Poza nielicznymi źródłami zagranicznymi bibliografię tworzą publikacje polskich autorów. Brakuje również publikacji na temat wspólnoty takich autorów jak Ferdinand Tönnies, identyfikacji z „małą ojczyzną” Stanisława Ossowskiego, kapitału społecznego takich klasyków, jak Pierre’a Bourdieu, Jamesa Coleman, Francisa Fukuyamy czy Roberta Puntama. Brakuje również wielu kluczowych pozycji z zakresu metodologii badań społecznych, które przecież stworzyły podwaliny pod wciąż tworzącą się metodologię nauk o bezpieczeństwie.

Sam tytuł monografii w sposób naturalny osadza ją w naukach o bezpieczeństwie i wskazuje na dwie istotne dla badań bezpieczeństwa społeczności lokalnych kwestie, mianowicie przestrzeń i ludzi. Przestrzeń – jak wskazuje Habilitant - to specyficzny pod względem geograficznym region Warmii i Mazur, który poza wymiarem *stricte* przyrodniczym wiążącym jego mieszkańców z naturą i osadzającym ich bezpieczeństwo w jednym nurtów ekologii społecznej, ujawnia dychotomie na mapie dobrobytu nie tylko na tle innych regionów Polski, ale również Unii Europejskiej. W ów wymiar wpisuje się społeczno-kulturowa i demograficzna specyfika regionu, zasiedlonego przez różnorodne kulturowo grupy etniczne i zróżnicowane pod względem miejsca w strukturze społecznej społeczeństwo (o różnym poziomie wykształcenia, dobrobytu, zróżnicowanym pochodzeniu etnicznym, poziomie religijności itd.), ukształtowane – jak słusznie stwierdził Habilitant we wstępie - przez burzliwą historię i wykazujące relatywnie wysoki poziom identyfikacji z regionem, specyficzne więzi i interakcje społeczne współtworzące

„regionalny” a nawet lokalny kapitał społeczny oparty na wzajemnym zaufaniu, solidarności, przywiązaniu do tradycji i wartości autotelicznych tworzących wspólnotę.

Prezentowane we wstępie założenia nakreślają ogólny zarys zagadnień stanowiących przedmiot badań Autora monografii. Habilitant wskazuje najistotniejsze kierunki własnej ciekawości naukowej, jednak w wielu przypadkach popełnia „grzech niespełnionej obietnicy”. Ów eufemizm dotyczy tak istotnych zagadnień, jak np. wskazywany we wstępie kapitał społeczny, któremu nie poświęcono zbyt wiele uwagi, stosując go często ekwiwalentnie z kapitałem ludzkim. Jest to pojęcie na tyle istotne, że należałoby mu nadać znaczącą rangę w badaniu bezpieczeństwa społeczności lokalnych. Uzasadnia to natura kapitału społecznego, która w zależności od przyjętej perspektywy (Bordieu, Putnam, Portes, Fukuyama, czy Coleman), niemal w każdym przypadku odnosi się do zaufania, więzi społecznych, solidarności, struktur nieformalnych, a także dysfunkcji społecznych. Wiele nadziei wiązałem również z pojęciem „małej ojczyzny” wskazywanym przez Habilitanta we wstępie, a następnie na stronie 226. Szkoda, że tak powierzchownie potraktowano to zagadnienie i nie wskazano w przypisie nawet autora teorii „małych ojczyzn”, którym jest Stanisław Ossowski. W badaniach poziomu identyfikacji z regionem teoria ta stanowi wręcz imperatyw, bowiem wyznacza granicę pomiędzy „ojczyzną ideologiczną” a „ojczyzną prywatną”, z którymi Ossowski łączył dwa typy więzi: ideologiczną i nawykową.

Odniosę się również do ogólnych założeń metodologicznych prezentowanych we wstępie. Jako cel ogólny monografii Habilitant przyjął diagnozę wybranych problemów bezpieczeństwa społeczności lokalnych w województwie warmińsko-mazurskim. Tak sformułowany cel, narzuca konieczność jasnego sprecyzowania już we wstępie celów szczegółowych, identyfikujących, jak pisze Habilitant „wybrane problemy” bezpieczeństwa lokalnego dla regionu (województwa). Zostały one sformułowane w części metodologicznej monografii (ss. 69-70), jednak trudno znaleźć ich uzasadnienie. Habilitant stworzył pewnego rodzaju asymetrię przedmiotową, w której zagadnienia stanowiące kanon badań nad społecznościami lokalnymi zostały skumulowane w jednym celu, a innym – bardziej szczegółowym zagadnieniom nadano bardziej znaczącą rangę. Mocno akcentowana specyfika regionu znalazła swoje miejsce w słabo korespondującym z celem problemie głównym. W jego podtekście ujawniają się np. przestrzeń geograficzna, którą Habilitant potraktował jako homogeniczny społecznie, etnicznie i kulturowo obszar. Również podnoszona trudna historia i migracje ludności znalazły raczej śladowe miejsce w rozważaniach teoretycznych. Nie wiadomo też, co Habilitant miał na myśli pisząc o „stosunkach ludnościowych”. Pewnie chodziło mu o stosunki społeczne – pojęcie dotyczące zbiorowych interakcji, świetnie wpisujące się zmarginalizowaną teorię kapitału społecznego. Brak konsekwencji ujawnia się również w hipotezie, bowiem wskazywane (w domyśle) problemu głównego zagadnienia nie znalazły w pełni odzwierciedlenia w operatorach hipotezy głównej. Habilitant wskazuje bowiem na spuściznę historyczną, sytuację społeczno-ekonomiczną w różnych regionach województwa warmińsko-mazurskiego. Badania prezentowane w monografii jasno wskazują, że wykorzystano w nich triangulację nie tylko metod jakościowych z ilościowymi, ale również triangulację metod i technik jakościowych. Habilitant

wymienia we wstępie zastosowane metody, wskazując między innymi metodę sondażową i technikę ankiety. Nazwa tej drugiej jest błędna, bowiem w ramach badań prowadzonych metodą sondażową wykorzystuje się między innymi technikę badań ankietowych, natomiast ankieta jest narzędziem do ich przeprowadzenia. Wątpliwości budzi stwierdzenie, że badania miały charakter podłużny. Tego typu badania oparte są na powtarzalności (to kryterium zostało spełnione) w długich szeregach czasowych na tej samej próbie respondentów i co istotne stosowane są raczej w psychologii i socjologii. Jestem przekonany, że w badaniach ilościowych, gdzie (zakładam) dobór próby nie był celowy, a losowy, badania podłużne są niemożliwe.

W rozdziale 1. zawarto teoretyczne rozważania na temat bezpieczeństwa społeczności lokalnych w różnych perspektywach i podejściach nauk o bezpieczeństwie. Ich rezultatem jest umiejscowienie bezpieczeństwa społeczności lokalnych w trzech typologicznych układach: podmiotowym, przedmiotowym i przestrzennym. W rozdziale tym poświęcono wiele uwagi zdefiniowaniu społeczności lokalnej, precyzyjnie zdefiniowano ramy interpretacyjne takich pojęć, jak lokalność, społeczność lokalna, więzi społeczne i integracja społeczna. Niestety zostały pominięte tak istotne zagadnienia jak (wspomniane wcześniej) wspólnota i kapitał społeczny, które pozostają w związku z wartościami, którym Habilitant poświęcił uwagę w tym rozdziale. W ich obrębie pojawiło się stwierdzenie, że w naukach o bezpieczeństwie utylitarny charakter ma socjologiczna koncepcja wartości. Jest to prawdą, jednak zabrakło takich klasyków aksjologii jak Antonina Kłoskowska (wartości autoteliczne i instrumentalne), Florian Znaniecki (wartości materialne), Max Scheler (wartości religijne, duchowe, porządku prawnego, poznawcze, wartości witalne związane z użytecznością i utylitaryzmem i hedonistyczne związane z przyjemnością). W moim odczuciu aksjologicznemu wymiarowi bezpieczeństwa społeczności lokalnych Habilitant powinien nadać bardziej znaczącą rangę empiryczną, szczególnie w części poświęconej bezpieczeństwu kulturowemu Warmii i Mazur. Wartości deklarowane pozwoliłyby bowiem „zarysować” specyfikę społeczności mieszkających w tym regionie. Bardzo pomocna mogłaby okazać się publikacja Cezarego Kurkowskiego pt. „Kształtowanie się wspólnoty i sił społecznych na Warmii i Mazurach”, która podejmuje trud analizy specyfiki społeczno-kulturowej mieszkańców regionu, w tym również wartości i tożsamości „lokalnej”.

Ostatnim zagadnieniem podejmowanym w wymiarze podmiotowym jest bezpieczeństwo lokalnych społeczności samorządowych, których istotą jest formalizacja struktury społecznej nazwana przez Ferdinanda Tönniesa „stowarzyszeniem”. Pojęcie to ma szczególnie istotne znaczenie dla tworzenia społeczeństwa obywatelskiego, któremu Habilitant poświęcił uwagę w tej części monografii. Jak słusznie podkreślił taki typ społeczności lokalnej ukierunkowany jest na samorządność wspólnoty terytorialnej, jej integralność terytorialną, zdolność przetrwania, jakość życia i rozwój społeczno-gospodarczy. Ta część wywodu jest na tyle istotna, że kieruje uwagę na kilka prezentowanych obszarów bezpieczeństwa społeczności lokalnych podejmowanych w dalszych etapach monografii. Moim zdaniem rozwinięcie tej perspektywy pozwoliłoby stworzyć interesującą autorską koncepcję kapitału społecznego regionu opartą na specyficznym typie społeczeństwa obywatelskiego, zdolnego budowania nie tylko

wspólnoty, ale stowarzyszenia ukierunkowanego na rozwój, utrzymanie tożsamości lokalnej i identyfikacji z regionem, a także koegzystencję ze zróżnicowanymi kulturowo grupami etnicznymi.

Przedmiotem wywodu teoretycznego prezentowanego w pierwszym rozdziale jest również wymiar przestrzenny bezpieczeństwa społeczności lokalnej, który definiuje zakres pojęciowy i ramy interpretacyjne regionu rozumianego jako przestrzeń niezbędną do koegzystencji wspólnot i stowarzyszeń lokalnych w środowisku społecznym, kulturowym, ekonomicznym i administracyjnym. Stanowi, jak słusznie stwierdził Habilitant, przestrzeń do analizy społeczności lokalnej Warmii i Mazur w kategoriach lokalnego kompleksu bezpieczeństwa podatnego na różnego typu zagrożenia. Dalsze rozważania dotyczą retrospektywnych i współczesnych uwarunkowań kształtowania się przestrzeni publicznej. Szczególnie interesujące są treści opisujące ewolucję koncepcji przestrzeni oraz prezentowana perspektywa bezpiecznej przestrzeni odnosząca się *stricto* do przestrzeni miejskiej. Szkoda jednak, że habilitant zawęził obszar analizy wyłącznie do niej, pomijając przestrzeń publiczną w mniejszych skupiskach ludności takich jak wieś oraz istotną koncepcję przestrzeni niematerialnej Jurgena Habermasa odnoszącą się do relacji i dystansów społecznych, komunikowania ludzi, jawności działań, a także przestrzeni wirtualnej.

Dopełnieniem rozważań teoretycznych podejmowanych w rozdziale pierwszym jest przedmiotowy wymiar bezpieczeństwa lokalnego, w który dokonano analizy kompetencji i zadań samorządów terytorialnych na rzecz społeczności lokalnych, a także deskrypcji i implikacji bezpieczeństwa społecznego dla społeczności lokalnych. W tej części monografii Habilitant zaprezentował instytucjonalny wymiar rozwiązywania problemów społecznych oraz zakres i formy polityki społecznej na rzecz społeczności lokalnych dotkniętych ubóstwem, nierównościami społecznymi, wykluczeniem społecznym, a także patologiami będącymi ich rezultatem. Wiele z poruszanych w tym rozdziale zagadnień stanowi niezwykle interesujący przedmiot badań. Szczególnie interesująca jest aktywizacja społeczno-kulturalna, która stanowi skuteczną formę nie tylko rozwoju, ale „wychodzenia” ze strefy wykluczenia społecznego ludzi żyjących w ubóstwie lub na granicy ubóstwa absolutnego. Jest to szczególnie istotne w odniesieniu do regionów, w których widoczny jest niski poziom życia (jego jakość), wysoki wskaźnik nierówności społecznych szczególnie pomiędzy społecznością miejską i wiejską oraz gdzie istnieją wyraźne dysproporcje w rozwoju poszczególnych powiatów. W mojej opinii podnoszone kwestie stanowią istotny kierunek dalszych badań w obszarze bezpieczeństwa społeczności lokalnych województwa warmińsko-mazurskiego.

Wśród poruszanych w tym rozdziale zagadnień Habilitant poświęcił uwagę bezpieczeństwu kulturowemu, które posiada szczególne znaczenie dla analizy bezpieczeństwa społeczności lokalnych badanego regionu. Uzasadnia to specyfika i stan zabytków, zróżnicowanie etniczne i wpływ obcych kultur na kształtowanie kultury regionu (dyfuzja składników kultury), a także układy społeczne na pograniczu i praktyki kulturalne mieszkańców. Niestety prezentowane w tej części zagadnienia bardzo powierzchownie oddają istotę bezpieczeństwa kulturowego, co w dużym stopniu jest zrozumiałe, ponieważ większość publikacji na ten temat nawet bardzo powierzchownie

prezentuje naturę zjawiska. Habilitant sprowadził teoretyczne rozważania do poziomu kilku niespójnych podejść i nie wiadomo w jakim celu wprowadził do systematyki pojęć kulturę bezpieczeństwa, która nijak się ma do analizy społeczności lokalnych. Najistotniejsza kwestia dotyczy precyzyjnego braku ustalenia trzech wymiarów bezpieczeństwa kulturowego, do których należy wymiar materialny, niematerialny (duchowy) oraz społeczny (praktyki kulturalne) rozpatrywane na poziomie indywidualnym i grupowym, a także na poziomie narodowym. W tle analizy pozostaje tożsamość (kulturowa), która wraz z wymienionymi obszarami współtworzy podstawy do budowania kapitału kulturowego regionu. Bezpieczeństwo kulturowe ma niezwykle istotne znaczenie dla badań społeczności lokalnych zarówno w wymiarze materialnym (dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury regionu), duchowym: wartości (eksponowanych wcześniej przez Habilitanta), tradycji i obyczajów, lokalnych i regionalnych bohaterów, symboli, wyznawanych religii, pamięci historycznej i specyfiki języka, jak i w wymiarze społecznym, którego wyrazem jest uczestnictwo w kulturze materialnej i niematerialnej, praktyki kulturalne układu tzw. pierwotnego (zwanego również kulturą „udomowioną”) i układu instytucjonalnego (kultury popularnej i elitarnej). Wiąże się również, a przede wszystkim z uczestnictwem w kulturze masowej, popkulturze, a także w kulturze „trzeciego wymiaru” zwanej również cyberkulturą. Habilitant najwyraźniej zapomniał o tym wymiarze bezpieczeństwa kulturowego, a przecież bardzo mocno godzi on w kulturę tradycyjną. Wiele istotnych danych na temat materialnej, duchowej i społecznej sfery kultury (z podziałem na województwa) znaleźć można w raportach Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (obecnie i Sportu), w raporcie NIK na temat stanu i utrzymania zabytków w Polsce (z podziałem na regiony), a także w raportach z badań na temat praktyk kulturalnych Polaków, kultur ludowych, tożsamości narodowej i regionalnej, wartości i innych składników kultury stanowiących podstawę analizy bezpieczeństwa kulturowego społeczności lokalnej Warmii i Mazur.

Poruszane w tym rozdziale treści stanowią niezbędną dla zrozumienia istoty bezpieczeństwa lokalnego bazę teoretyczną. Na uwagę zasługuje umiejscowienie bezpieczeństwa społeczności lokalnych w różnych typologiach i perspektywach nauk o bezpieczeństwie oraz rzeczowa prezentacja zagrożeń dla tego typu bezpieczeństwa. Brakuje w nim niezwykle istotnej dla rozumienia pojęcia społeczności lokalnej teorii Ferdinanda Tönniesa dotyczącej wspólnoty i stowarzyszenia, a także choćby jednej teorii kapitału społecznego (sugerowałbym teorię Pierre’a Bourdieu), które pozwoliłyby na usystematyzowanie prezentowanych myśli. Ogromny niedosyt budzi brak perspektywy teoretycznej, która stanowiłaby podstawę do badań Habilitanta.

Rozdział drugi jest oparty na założeniach metodologicznych badań własnych. Preludium do prezentacji koncepcji badań własnych stanowi syntetyczny i rzeczowy wywód na temat rodowodu nauk o bezpieczeństwie, ich ewolucji naukowej. Habilitant słusznie podnosi dylemat semantyczny dyscypliny, jak również jej zakres przedmiotowy. Zasadnicza część rozdziału skupia się na autorskiej koncepcji metodologicznej badań własnych. Jak podkreślałem wcześniej, założenia metodologiczne budzą wiele wątpliwości. Pierwsza uwaga dotyczy celów szczegółowych, które choć korespondują z zawartością monografii i problemami szczegółowymi, mają bardzo zróżnicowany

ciężar gatunkowy. Już na tym etapie zastanawia fakt przyjęcia jako przedmioty (i również cele) badań takich zagadnień jak: bezpieczeństwo w ruchu drogowym, bezpieczeństwo w środowisku akademickim, ocena obecności wojsk NATO na terytorium województwa, czy nawet bezpieczeństwa w szkole. Nie neguję ich wartości poznawczej, jednak na tle tak wielu istotnych problemów towarzyszących egzystencji społeczności lokalnych Warmii i Mazur, wymienione zagadnienia mają charakter raczej aplikacyjny i nie wszystkie mieszczą się bezpośrednio w obszarze zainteresowania bezpieczeństwa społeczności lokalnych. Nie potrafię zrozumieć, dlaczego Habilitant tak niską rangę nadał zagadnieniom eksponowanym mocno we wstępie i autoreferacie, nazwanym w problemie szczegółowym pierwszym, jako czynniki środowiskowe, na korzyść zagrożeń w ruchu drogowym czy w środowisku akademickim. Badania społeczności lokalnych narzucają wręcz dokonanie diagnozy społecznej regionu i identyfikacji dominujących społeczności lokalnych stanowiących „tło” dla formalnej struktury społecznej. Zaskoczyło mnie również zdanie, w którym Habilitant pisze (s.72), że hipoteza jest twierdzeniem. W większości publikacji z zakresu metodologii badań hipoteza definiowana jest jako przypuszczenie, czego sens ujawnia się tym, że wcale nie musi się potwierdzić (może zostać również sfalsyfikowana). Również brzmienie hipotezy głównej, budzi wątpliwości, ponieważ jest zbyt ogólna i brak w niej operatów, cytuję: „Specyfika województwa warmińsko-mazurskiego wpływa na bezpieczeństwo społeczności lokalnych”. Również hipotezy szczegółowe są bardzo ogólne i wręcz lakoniczne – trudno je nazwać hipotezami.

Do wykorzystanych metod odniosłem się już we wstępie recenzji, jednak w trakcie analizy treści monografii (w szczegółowych założeniach metodologicznych) zaskoczyło mnie zdanie zaprzeczające koncepcji badań własnych. Habilitant na stronie 90. pisze tak: „Przygotowując procedurę badawczą, podjęto próbę empirycznej egzemplifikacji zjawiska w społeczności lokalnej województwa warmińsko-mazurskiego na drodze jakościowych badań terenowych”. W dalszej części wywodu zaprzecza wskazując na wykorzystaną metodę – sondaż diagnostyczny, który stanowi podstawową metodę ilościową. Badania jakościowe pojawiają się w opisie metod na stronie 69, a w rzeczywistości zastosowano triangulację metod jakościowych z ilościowymi. Zaskoczyło mnie to, że Habilitant na tym poziomie pozwala sobie na definiowanie pojęć metodologicznych. Istotą tego rozdziału jest prezentacja własnej koncepcji badań obejmującej wszystkie niezbędne elementy w ujęciu praktycznym, a nie prezentowanie wiedzy na temat metodologii. Założenia metodologiczne oceniam jako chaotyczne i pozbawione spójności.

Rozdział trzeci dotyczy poziomu bezpieczeństwa mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego i ma charakter teoretyczno-empiryczny. W jego wstępie Habilitant w sposób bardzo ogólny prezentuje historyczne uwarunkowania specyfiki regionu, skupiając się wyłącznie na wycinkowych informacjach. Trudno się w nim doszukać danych na temat kształtowania się struktury etnicznej (np. mniejszości narodowych i etnicznych), kultur lokalnych, procesów ludnościowych w okresie międzywojennym i po II wojnie światowej, a także specyfiki społeczeństwa – mieszkańców wsi i miast. Te oraz inne historyczne dane dałyby podstawę do analizy

taka koncepcja wymaga długotrwałych badań o charakterze przekrojowym lub panelowym. Szkoda również, że Habilitant ograniczył prezentację wyników badań do województwa ogółem i nie zaprezentował rozkładu dla powiatów i miast oraz ich komparatystyki. W badaniach społeczności lokalnych taka analiza miałaby większy wydźwięk naukowy. Przewartościowanie rangi wielkiego miasta ujawnia się w kolejnym podrozdziale, w którym dokonano prezentacji wyników badań na temat poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców Olsztyna. Oczywiście, jako miasto wojewódzkie, ma ono swoją specyfikę, jednak warto byłoby je przedstawić na tle innych (mniejszych) miast regionu, szczególnie, że szczegółowość prezentowanych danych wskazuje, że może warto było skupić się na analizie społeczności lokalnych miasta jako studium przypadku. Wskazują na to również inne badania, które w rzeczywistości skupiają się właśnie na Olsztynie (np. wypadki w mieście, społeczność akademicka w Kortowie). Dalsze badania dotyczą społeczności szkolnej i dotyczą poziomu poczucia bezpieczeństwa uczniów szkół z sześciu miast powiatowych oraz Olsztyna i powiatu olsztyńskiego. Ich celem była diagnoza poczucia bezpieczeństwa w oparciu o skalę Likerta (od „bardzo wysoki” po „bardzo niski”). Podobnie, jak w przypadku badań prowadzonych w powiatach, brakuje w nich kafeterii zagrożeń wskazywanych przez uczniów.

Kolejny podrozdział dotyczy oczekiwań i zagrożeń związanych z pobylem żołnierzy obcych armii w województwie warmińsko-mazurskim (Orzysz i Morąg). Niewątpliwie sam fakt obecności obcych wojsk na terytorium województwa warmińsko-mazurskiego stanowi przesłankę do badań percepcji społecznej w różnych kontekstach. Prezentowane w nim treści mają istotną wartość poznawczą. Dostarczają informacji na temat związków (a nawet wpływu) bezpieczeństwa militarnego na społeczność lokalną dwóch powiatów: piskiego i ostródzkiego. Habilitant dokonał obszernej deskrypcji genezy obecności wojsk NATO w Orzyszu i Morągu, przebiegu negocjacji oraz struktury i potencjału bojowego wojsk. W związku z wieloma kontrowersjami w zakresie zasadności ich obecności w Polsce oraz oporem społecznym bardzo mocno manifestowanym na forum publicznym, badania przeprowadzone przez Habilitanta w znaczącym stopniu wpisują się w zakres bezpieczeństwa lokalnego. Przeprowadził je w ramach badań sondażowych w oparciu o 851 respondentów z Morąga i 465 mieszkańców powiatu piskiego posiadających minimum wyższe wykształcenie i mocno identyfikujące się ze społecznością lokalną i regionem. Wyniki badań dostarczają wniosków wskazujących na istotny poziom dezintegracji, a nawet dystansu społecznego ze strony mieszkańców badanych powiatów. O ile badania należy traktować jako pewnego rodzaju atrakcję naukową, tak nie należy marginalizować faktu koegzystencji obcych wojsk w relatywnie hermetycznym i konserwatywnym społeczeństwie. W mojej opinii ten problem należy rozwijać na gruncie badań empirycznych w różnych kontekstach społecznych. Bardzo dobrej bazy teoretycznej mogą dostarczyć doświadczenia z obcymi wojskami w innych regionach Polski, a nawet w samym Orzyszu, gdzie epizodycznie odbywały się ćwiczenia z udziałem obcych wojsk w ramach funkcjonowania Litewsko-Polskiego Batalionu.

Istotny i zarazem podkreślający specyfikę regionu problem społeczności lokalnych pogranicza jest problem społeczności pogranicza, który Habilitant sprowadził

do poziomu małego ruchu granicznego. Jest on niezwykle ważnym przedmiotem badań, ponieważ stanowi naturalną i historyczną sferę aktywności mieszkańców powiatów przygranicznych. Jest z jednej strony przyczyną budowania lokalnego kapitału społecznego, stylów życia, pobudzania do aktywności gospodarczej, a z drugiej jest źródłem zagrożeń różnego typu. Warto nadmienić, że wskazane przez Habilitanta problemy osadzone w bezpieczeństwie międzynarodowym mają znaczący wpływ na społeczności pogranicza po obu stronach granic państwowych. Słusznie Habilitant wskazuje, że zmiany w przepisach prawa, stosunki międzynarodowe, medialna propaganda oraz aktywność obcych służb bardzo mocno wpływają na stosunki społeczne na pograniczu. Na uznanie zasługują wyniki badań jakościowych prowadzonych techniką analizy danych wtórnych prezentujących dane o przekroczeniach granicy, dochodów mieszkańców oraz przestępczości. Jak podkreślałem wcześniej, w tym miejscu należałoby dokonać wnikliwej analizy specyfiki kulturowej społeczności pogranicza. Dana Urzędu ds. Cudzoziemców dostarczają danych o obcokrajowcach osiedlonych na terytorium Polski nawet do poziomu gminy. Również dane na temat mniejszości narodowych i etnicznych pozwoliłyby dokonać analizy zagrożeń kulturowych w społecznościach lokalnych. Szkoda, że zabrakło tak istotnych treści w tej części monografii.

Rozdział mimo istotnej wartości poznawczej, w wielu przypadkach pozbawiony jest spójności. Wiele podejmowanych wątków teoretycznych i również empirycznych jest wyrwanych z ogólnego kontekstu lub, jak w przypadku badań prowadzonych na społeczności Olsztyna, sprowadza się do ekstrapolacji problemów społeczności dużego miasta na grunt całego województwa. Do jego zalet należą dwa podrozdziały, którym w mojej opinii należałoby nadać bardziej znaczącą rangę. Mam tu na uwadze obecność wojsk NATO na terytorium powiatów: piskiego i ostródzkiego oraz społeczności powiatów przygranicznych. Należy również podkreślić deficyt analizy problemów etniczno-kulturowych, nie tylko w kontekście badań społeczności przygranicznych. Koloryt kulturowy regionu w naturalny sposób narzuca konieczność badań społeczności lokalnych w oparciu o kręgi kulturowe tworzone historycznie i współcześnie w ramach zwykłych stosunków i interakcji społecznych. Wartość rozdziału podnosi jego empiryczny charakter.

Czwarty rozdział zaskakuje pod względem treści, która skupia się wokół problemów bezpieczeństwa w ruchu drogowym w województwie warmińsko-mazurskim. Pomijając fakt bardzo szczegółowych i wnikliwie opracowanych danych wtórnych dotyczących wypadków drogowych, w mojej opinii jest on bardzo mocno oderwany od głównego nurtu monografii. Jest przykładem przewartościowania prezentowanych zagadnień w stosunku do wskazywanych nawet przez Habilitanta we wstępie przedmiotów ukazujących specyfikę społeczną i etniczno-kulturową regionu. Wnikliwa analiza treści prezentowanych w tym rozdziale pozwala na uproszczoną i dygresyjną konkluzję, że „zderzenie z drzewem” dla badania społeczności lokalnych jest bardziej istotne od zaufania społecznego, wzajemnych stosunków, tworzenia stowarzyszeń i wspólnot, a także od przemian społecznych pod wpływem nowoczesności, wyludniania się obszarów wiejskich oraz wielu innych problemów wpisujących się

w specyfiką społeczności lokalnych. Nie podważam wartości tego rozdziału dla badań w innych przedmiotach bezpieczeństwa. Moim zdaniem, dla badań bezpieczeństwa społeczności lokalnych mają one raczej marginalne znaczenie.

Ostatni rozdział jest próbą prezentacji społeczności akademickiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Kortownie z perspektywy społeczności lokalnej. Przyjmując kryterium przestrzenne, przedmiotowe i podmiotowe – kampus w znacznym stopniu stanowi społeczność lokalną o specyficznym charakterze. Jest jednym z największych osiedli akademickich w Polsce posiadającym nie tylko spójną i niemal w każdym zakresie autonomiczną infrastrukturę, ale również posiada własną kulturę organizacyjną stworzoną na filarach identyfikacji społeczności studenckiej z uczelnią, tradycjach, patronie uczelni i jej symbolach, a także wspólnych tradycjach, których kulturowy wymiar ma niewątpliwie Kortowiada – juwenalia kortowskie. Kortowo spełnia wszelkie kryteria wspólnoty (w ujęciu nieformalnym) i stowarzyszenia (w ujęciu formalnym), gdzie ściąrają się nie tylko trzy sfery instytucjonalne: studenci, nauczyciele akademicy i administracja, ale widoczne są również więzi z otoczeniem zewnętrznym dzięki ofercie kulturalno-rekreacyjnej oferowanej przez uniwersytet dla społeczności lokalnych mieszkających w rejonie Kortowa i okolic. Kampus to również społeczność złożona z kręgów kulturowych, sieci społecznych, nieformalnych więzi – sympatii i antypatii oraz interakcji społecznych stworzonych w ramach koegzystencji we wspólnej przestrzeni publicznej. To ogólny zarys zagadnień opisujących społeczność akademicką Kortowa jako społeczność lokalną. Habilitant niemal całkowicie pominął je w ramach analizy bezpieczeństwa społeczności kortowa, skupiając uwagę na przestępczości, wykroczeniach, naruszeniach porządku publicznego, elementach instancjonalnych i hazardzie wśród studentów. Jednym z akcentów ujawniających wspólnotowość społeczności akademickiej i jej identyfikację z uczelnią jest Kortowiada – juwenalia, mające wymiar kulturowy i integracyjny. Niezaprzeczalną wartością tego rozdziału jest interesująca deskrypcja obyczajów i rytuałów wpisanych w tradycję wspólnoty akademickiej w ramach tego corocznego wydarzenia. Rozdział ten wpisuje się w zagadnienia odnoszące się do bezpieczeństwa społeczności lokalnej dużego miasta.

Podsumowanie oceny monografii

W odniesieniu do kryteriów zawartych w art. 219. ust. 2a. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce monografia spełnia wymogi formalne zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 kryteria ewaluacji jakości działalności naukowej ust. 2 pkt 2 lit. b oraz wnosi minimalny wkład w rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie. Jej niezaprzeczalnym atutem jest to, że podejmuje problemy regionu słabo spenetrowane naukowo i wymagające nieustannej diagnozy. Wartość monografii podnoszą badania empiryczne, które choć nie są doskonałe wskazują na aktywność badawczą Habilitanta i znajomość specyfiki wybranych obszarów regionu. Można z całą stanowczością stwierdzić, że badania prezentowane w monografii mają charakter ewaluacyjny i stanowią bazę do dalszej aktywności badawczej. Do wad należy zaliczyć brak konsekwencji i spójności tomu. Czasami można odnieść wrażenie, że treści stanowiące jej zawartość merytoryczną są przypadkowe lub

tylko zasygnalizowane. Struktura monografii budzi wiele wątpliwości. Dwa ostatnie rozdziały słabo korespondują z jej tytułem, podobnie jak niektóre podrozdziały prezentujące zagadnienia wyłącznie na temat bezpieczeństwa społeczności lokalnych Olsztyna. Moim zdaniem wprowadzenie osobnego rozdziału zatytułowanego np.: „Bezpieczeństwo społeczności lokalnych dużego miasta – studium przypadku Olsztyna”, pozwoliłoby na uporządkowanie treści i identyfikację specyfiki kręgów kulturowych, więzi społecznych, problemów egzystencjalnych i innych problemów miasta. Inną dysfunkcją monografii jest zaniechanie wprowadzenia teorii stanowiącej „drogowskaz” dla deskrypcji zagadnień stanowiących imperatyw badań społeczności lokalnych. Brakuje również opisu cech i typologii społeczności lokalnych regionu, które przecież nie są homogeniczne społecznie i kulturowo w zależności od powiatu, miasta lub wsi, wieku, wykształcenia i miejsca w strukturze społecznej (klasie wyższej, średniej i niższej). Kolejny problem deficyt kilku klasycznych podejść, zasygnalizowanych tylko w treści: kapitał społeczny i „mała ojczyzna”, a także teoria wspólnoty i stowarzyszenia. Ostatnia kwestia obniżająca wartość monografii to metodologia, której poświęciłem więcej uwagi w szczegółowej ocenie wstępu i rozdziału 2. Mała uwaga dotyczy na temat estetyki monografii, mianowicie jeden ze spisów został zminiaturyzowany pewnie przez nieuwagę wydawnictwa.

III. OCENA AKTYWNOŚCI NAUKOWEJ

1. Ocena w zakresie autorstwa i współautorstwa publikacji

Na dorobek naukowy Habilitanta składają się 46 publikacje (zgodnie z publikacjami deklarowanymi w wykazie dorobku) różnej rangi i o zróżnicowanej tematyce. Najistotniejszym dziełem jest monografia stanowiąca przedmiot oceny (pkt. II). Pozostałe publikacje są rezultatem kilku mniej lub bardziej wpisujących się w nauki o bezpieczeństwie obszarów: bezpieczeństwo społeczne i bezpieczeństwo społeczności lokalnych, bezpieczeństwo w ruchu drogowym, bezpieczeństwo militarne, edukację dla bezpieczeństwa, zachowania społeczne i patologie, badania naukowe, a także pamięć historyczną i kulturę. Wśród wskazywanych publikacji, oprócz monografii, znajduje się 13 artykułów z Listy MNiSW o zróżnicowanej gradacji punktów. Poza jednym artykułem, pozostałe zostały opublikowane w polskich czasopismach, w tym 4 w języku angielskim. Sumaryczna liczba punktów deklarowanych przez Habilitanta wynosi 343 (bez 40 punktów za artykuł dołączony do dorobku). W tym miejscu należy podkreślić brak publikacji opublikowanych w czasopismach z bazy Web of Science (brak IF) oraz w czasopismach z bazy SCOPUS. Pokłosem ich braku jest index Hirsha (dla SCOPUS Cite Score) wynoszący „0”, natomiast index H dla cytowani z bazy Google Scholar wynosi 1, na który składają się 4 cytowania i jedno autocytowanie. **Ogólna ocena dorobku publikacyjnego wskazuje, że Habilitant całkowicie zmarginalizował budowanie własnej pozycji na „rynku” zagranicznym.**

Na pozostały dorobek publikacyjny składa się 1 monografia pod redakcją oraz 24 rozdziały w monografiach (według wykazu dorobku), często będących rezultatem wystąpień na konferencjach naukowych. Najważniejszym obszarem aktywności

publikacyjnej są publikacje dotyczące bezpieczeństwa społecznego, bezpieczeństwa społeczności lokalnych oraz zachowań społecznych. Należy do nich zaliczyć artykuły i rozdziały: „Przestrzenny wymiar bezpieczeństwa społeczności lokalnych”, „Demographic and social determinants of safety of local communities in Warmia and Masuria”, „Bezpieczeństwo społeczności lokalnej w wybranych miastach Warmii i Mazur w świetle badań własnych”, „Rozważania nad naukami o bezpieczeństwie i bezpieczeństwem społeczności lokalnych”, „Wybrane aspekty bezpieczeństwa w wymiarze lokalnym na przykładzie Warmii i Mazur”, „Security of Local Communities on an Entity Basis”, „Wymiary i konteksty bezpieczeństwa społeczności lokalnych”, „Impact of local border traffic on security of local inhabitants of Warmia and Mazury region” oraz „The local aspect of social security – the case of Warmia and Masuria”. Wymienione publikacje korespondują z tematyką podejmowaną w monografii ocenianej w pkt. II. W obszarze edukacji dla bezpieczeństwa mieszczą się następujące teksty: „Edukacja dla bezpieczeństwa jako czynnik kształtujący bezpieczną przestrzeń dzieci i młodzieży”, „Wpływ procesu kształcenia i wychowania na sytuację zawodową absolwentów szkół chorążych i podoficerskich szkół zawodowych”, „Ocena bezpieczeństwa w szkole i jej otoczeniu na Warmii i Mazurach w świetle badań empirycznych”, „Zarządzanie kryzysowe w szkole - reagowanie w sytuacjach zagrożenia życia, zabójstwa i ataku terrorystycznego”, „Ataki i akty terroru w szkole wykorzystaniem broni-analiza wybranych przypadków, wnioski dla polskich placówek edukacyjnych”.

Przedmiotem zainteresowania naukowego Habilitanta stały się również zagadnienia osadzone w bezpieczeństwie militarnym oraz na pograniczu pedagogiki wojskowej z edukacją dla bezpieczeństwa. Wśród publikacji z zakresu bezpieczeństwa militarnego Habilitant wskazał artykuły i rozdziały dotyczące pobytu żołnierzy NATO na terytorium Polski. Należą do nich: „Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Morąga w związku z lokalizacją baterii rakiet Patriot”, „Prawne i społeczne aspekty pobytu obcych armii na terytorium Polski na przykładzie przygotowań do przyjęcia żołnierzy amerykańskich i baterii rakiet Patriot w Morągu” i „Pobyt żołnierzy NATO na terytorium Polski – aspekt prawny i społeczny”. Kolejny obszar aktywności naukowej i publikacyjnej związany jest z bezpieczeństwem w ruchu drogowym, w którego nurcie mieszczą się następujące publikacje: „Natężenie ruchu drogowego na terenie Kortowa – wpływ na bezpieczeństwo uczestników i kształtowanie bezpiecznych przestrzeni na UWM. Sprawozdanie z badań”, „Zdarzenia drogowe w województwie warmińsko-mazurskim z udziałem drzew”, „Bezpieczeństwo komunikacyjne pracowników i studentów Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego”, „Najechanie na drzewo jako przyczyna wypadków w miastach i powiatach województwa warmińsko-mazurskiego”.

Pozostałe publikacje stanowią uzupełnienie głównego kierunku zainteresowań badawczych Habilitanta i podejmują tematykę osadzoną w tematyce z zakresu pedagogiki wojskowej i szkolenia żołnierzy. Do najważniejszych zaliczyć należy następujące teksty: „Wizja przyszłej pracy w opinii kadetów Szkoły Chorążych”, „Oczekiwania środowiska wojskowego od przywódców w dobie restrukturyzacji Sił Zbrojnych RP”, „Szkolenie wojskowe studentów i absolwentów szkół wyższych w latach 1945 – 2015”, „Wpływ

procesu kształcenia i wychowania na sytuację zawodową absolwentów szkół chorążych i podoficerskich szkół zawodowych”, „Deprywacyjne zachowania młodzieży w subkulturze wojskowej”, a także teksty na temat korupcji w wojsku, motywacji i zachowań społecznych.

Dorobek publikacyjny Habilitanta stanowi zbiór tekstów skupionych wokół problemów osadzonych w naukach o bezpieczeństwie (a wcześniej w naukach wojskowych). Znacząca część publikacji wpisuje się w obszar badań prezentowanych w monografiach i stanowi relatywnie spójną całość. Niedosyt wzbudza brak publikacji w renomowanych czasopismach zagranicznych oraz niski współczynnik cytowań. Mimo to dorobek ten oceniam jako wystarczający do ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego.

2. Ocena w zakresie uczestnictwa w pracach zespołów badawczych realizujących projekty finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych

Habilitant prowadził badania w ramach 10 projektów realizowanych (prawdopodobnie o charakterze statutowym) w Wydziale Prawa i Administracji lub Akademicki Ośrodek Przesposobienia Obronnego UWM. W większości przypadków wymienione projekty stanowią źródło wyników badań prezentowanych w monografii stanowiącej osiągnięcie naukowe. Większość projektów posiada odniesienie do prezentowanych w monografii oraz artykułach wyników badań. Należą do nich między innymi projekty oparte na badaniach sondażowych, takie jak: „Oczekiwania i zagrożenia społeczności lokalnych związane z pobytem żołnierzy obcych armii w powiecie piskim”, „Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Warmii i Mazur”, „Bezpieczeństwo w środowisku akademickim. Zagrożenia związane z hazardem wśród studentów”, „Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Warmii i Mazur”.

Niestety Habilitant nie przedstawił żadnych dowodów na członkostwo w zespołach i kierowanie wskazanymi w autoreferacie projektami. Bez nich trudno dokonać kwalifikacji badań. Na podstawie deklarowanych informacji zakładam, że są to projekty statutowe lub własne. Jednocześnie stwierdzam brak informacji o udziale w innych grantach i projektach krajowych i zagranicznych. Niezależnie od tego stanowią one istotny element aktywności naukowej Habilitanta, który choć w minimalnym stopniu rekompensuje brak członkostwa w projektach i grantach międzynarodowych.

3. Ocena związana z wystąpieniami na konferencjach naukowych

Habilitant wystąpił z referatem na 31 konferencjach, seminariach, zjazdach i forach naukowych, a także na 3 cyklicznych szkoleniach nt. „Organizacja i funkcjonowanie systemu obronnego państwa i kierowanie obronnością w Olsztynie”. Wśród nich tylko 7 miało rangę międzynarodową, przy czym zdecydowana większość organizowana była przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (11), Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie (3) oraz Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach (4). Wśród wymienionych w wykazie osiągnięć Habilitanta konferencji figurują istotne dla nauk o bezpieczeństwie stałe przedsięwzięcia naukowe, takie jak

Kongres Polskiego Towarzystwa Nauk o Bezpieczeństwie organizowany przez Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Security Forum, organizowane przez Wyższą Szkołę Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego „Apeiron” w Krakowie, cykliczne Interdyscyplinarne Zjazdy Katedr i Zakładów Bezpieczeństwa zorganizowane przez Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i Uniwersytet Szczeciński. Wygłoszone referaty stanowią relatywnie spójną przedmiotowo całość wpisującą się w większości w zakres zainteresowań badawczych Habilitanta prezentowanych w monografii stanowiącej jego osiągnięcie naukowe. Analiza prezentowanych referatów pozwala na eksplikację ich zawartości przedmiotowej na kilka obszarów: edukację dla bezpieczeństwa, bezpieczeństwo militarne, bezpieczeństwo społeczności lokalnych, zagrożenia terrorystyczne oraz bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Należy bardzo mocno zaakcentować fakt, że większość referatów dotyczy stricte zagrożeń i problemów społecznych Warmii i Mazur.

Ogromny niedosyt rodzi deficyt konferencji z udziałem Habilitanta organizowanych poza granicami Polski, a także jego aktywność w zdecydowanej większości na poziomie regionu (Olsztyn, Szczytno, Ełk, Węgorzewo). Analiza aktywności naukowej w tym zakresie pozwala na konkluzję, że aktywność Habilitanta w tym zakresie, choć pod względem ilościowym wystarczająca, zawęża się do kilku wybranych ośrodków naukowych.

Poza wymienionymi uwagami, należy bardzo mocno podkreślić brak udokumentowania deklarowanych przez Habilitanta referatów. Wnikliwa analiza tytułów publikacji oraz deklarowane w autoreferacie wystąpienia na konferencjach pozwoliły potwierdzić część z nich.

4. Ocena związana z członkostwem w komitetach naukowych i organizacyjnych konferencji

Habilitant 5 razy był członkiem komitetu naukowego i 4 razy członkiem komitetu organizacyjnego 4 konferencji naukowych o wymiarze międzynarodowym i 5 o wymiarze krajowym. Podobnie jak w przypadku referatów, brakuje dokumentacji (linków) potwierdzającej udział Habilitanta w tych wydarzeniach.

5. Inne formy aktywności naukowej

Habilitant zadeklarował członkostwo w jednej organizacji – w Polskim Towarzystwie Nauk o Bezpieczeństwie – **brak potwierdzenia członkostwa**. Wśród innych form aktywności Habilitant wskazał wykonanie badań sondażowych nt. „Poziom bezpieczeństwa i satysfakcji pasażerów komunikacji miejskiej w Olsztynie, na zamówienie Zarząd Dróg Zieleni i Transportu w Olsztynie, 08 – 14 maj 2017, a także Członkostwo w Platformie Ekomobilności Miejskiej w Olsztynie – zespołu doradczego wspierającego wiedzą, doświadczeniem oraz znajomością kwestii związanych z zagadnieniami transportu publicznego w Olsztynie działania Prezydenta Miasta, członkostwo w zespole zadaniowym do opracowania Planu Operacyjnego funkcjonowania Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w warunkach zagrożenia, jako Przewodniczący Komisji uniwersyteckiej ds. organizacji ruchu na

terenie Kortowa, członkostwo Zespołu zadaniowego Rektora UWM ds. wdrożenia szkolenia studentów UWM na potrzeby Sił Zbrojnych RP – od 2014 roku, a także kilka funkcji w uczelnianych komisjach i zespołach zadaniowych. **(brak potwierdzenia pełnionych funkcji i aktywności).**

W ramach podsumowania aktywności naukowej Habilitanta należy podkreślić następujące kwestie:

- Krajowy, a nawet lokalnych charakter stosunkowo licznych publikacji – brak publikacji z renomowanych baz;
- Niski wskaźnik cytowań w bazie google scholar i deficyt cytowani na WoS i SCOPUS;
- Znikoma aktywność w towarzystwach naukowych;
- Stosunkowo wysoka aktywność badawcza w ramach badań (jak przypuszczam) statutowych i własnych;
- Deficyt członkostwa w projektach międzynarodowych;
- Stosunkowo wysoki wskaźnik ilościowy uczestnictwa w konferencjach i komitetach organizacyjnych oraz naukowych;
- Braki w dokumentacji potwierdzającej aktywność naukową;
- Aktywność na rzecz współpracy ze środowiskiem społeczno-gospodarczym;
- **Aktywność naukowa realizowana poza etatową Uczelnią w ramach umowy zlecenie w Olsztyńskiej Wyższej Szkole im. Józefa Rusieckiego oraz w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania im. prof. Tadeusza Kotarbińskiego w Olsztynie oraz w ramach uczestnictwa i współorganizacji konferencji naukowych z innymi uczelniami (art. 219. ust. 2a. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).**

Znaczącą luką w dorobku naukowym Habilitanta stanowią następujące kwestie stanowiące elementy składowe całości dorobku naukowego: brak odbytego stażu naukowego, brak członkostwa zespołach redakcyjnych czasopism, brak wykonanych recenzji prac naukowych i artykułów, a także w programach europejskich i zespołach oceniających wnioski o przyznanie nagród i finansowanie badań.

IV. PODSUMOWANIE OCENY CAŁOŚCI DOROBKU NAUKOWEGO HABILITANTA

Biorąc pod uwagę kryteria oceny zawarte w art. 219. ust. 1-3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce stwierdzam, że dorobek naukowy dr. Bogdana Chmielińskiego spełnia wymagania stawiane Habilitantowi: w ust. 1 – posiadanie stopnia naukowego doktora, w stopniu pełnym, w ust. 2a – osiągnięcie naukowe, w stopniu minimalnym oraz w ust. 3. - wymagania stawiane aktywności naukowej poza etatową Uczelnią – w stopniu minimalnym. Jednocześnie podkreślam, że doświadczenie zawodowe, aktywność w środowisku społeczno-gospodarczym oraz - mimo znaczących braków - również dorobek naukowy Habilitanta cechuje oryginalność pod względem podejmowanego przedmiotu badań i daje podstawy

do ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego w naukach społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Biorąc pod uwagę powyższe uwagi oraz konkluzje stwierdzam, że spełnia on wymagania zawarte w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.

A handwritten signature in blue ink is positioned above a horizontal dotted line. The signature is stylized and appears to be the name 'Szymon'.

